

Til lovforslag nr. L 118 og L 119. Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 30. april 2008

Betænkning

over

I. Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love

(Implementering af miljøansvarsdirektivet)

II. Forslag til lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven)

[begge af miljøministeren (Troels Lund Poulsen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 22 ændringsforslag til lovforslag nr. L 118 og 8 ændringsforslag til lovforslag nr. L 119. Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres, Enhedslistens og Inuit Ataqatigiits medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1, 2, 4, 6-10, 12, 13 og 18-20 til lovforslag nr. L 118. Miljøministeren har stillet ændringsforslag nr. 3, 5, 11, 14-17, 21 og 22 til lovforslag nr. L 118. Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres, Enhedslistens og Inuit Ataqatigiits medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1-8 til lovforslag nr. L 119.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslagene blev fremsat den 12. marts 2008 og var til 1. behandling den 27. marts 2008. Lovforslagene blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Planlægningsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslagene i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslagene har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 12. marts 2008

sendte miljøministeren de indkomne høringsvar og et notat herom til udvalget.

Teknisk gennemgang

Miljøministeren og medarbejdere fra Miljøministeriet foretog den 26. marts 2008 en teknisk gennemgang af lovforslagene for udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Forsikring & Pension og Peter Pagh, Københavns Universitet.

Miljøministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 19 spørgsmål til miljøministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret med undtagelse af spørgsmål 19. Dette spørgsmål forventes miljøministeren at besvare inden 2. behandling af lovforslagene.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslag nr. L 118 til *vedtagelse* med de af miljøministeren stillede ændringsforslag og lovforslag nr. L 119 til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV, EL og IA) indstiller lovforslag nr. L 118 til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag og lovforslag nr. L 119 til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget finder de to lovforslag langt bedre end de tidligere fremsatte lovforslag nr. L 175 og L 176 fra folketingsåret 2006-07. Imidlertid må mindretallet rejse kritik af den dårlige lovbehandling, der betyder, at implementeringen af EU's miljøansvarsdirektiv først kan gennemføres med et års forsinkelse. Først blev der fremsat lovforslag, der medførte så megen kritik og så mange ændringsforslag – 87 i alt – at lovforslagene blev udskudt; dernæst blev lovforslagene forsinket på grund af folketingsvalget, så nu er lovforslagene atter blevet udskudt fra oktober 2007 til i dag.

Mindretallet stiller ændringsforslag, og vi beklager, at regeringen afviser disse. Mindretallet finder det især meget skuffende, at ministeren ikke vil følge opfordringen til at gennemføre en revision af reglerne for naturbeskyttelsen uden for de arealer, der direkte beskyttes af EU-direktiver. Det er især skuffende, fordi ministeren ikke ærligt siger, at regeringen er imod en forbedret beskyttelse af § 3-områder og fredede områder, men i stedet anvender en tynd, formalistisk begrundelse: »Det er min opfattelse, at spørgsmålet om en eventuel revision af reglerne om naturbeskyttelse ikke hører hjemme i denne forbindelse.« Der er intet formelt, kun regeringens (Implementering af miljøansvarsdirektivet)

Af et *mindretal* (S, SF, RV, EL og IA):

Til § 1

1) I det under *nr. 5* foreslåede § 73 b, *stk. 3*, indsættes efter »affaldsstoffer«: », med undtagelse af spildevandsslam,«.

[Fordeling af ansvaret mellem bruger og producent/importør ved anvendelse af spildevandsslam udgår]

Til § 2

2) I det under *nr. 3* foreslåede § 38 b, *stk. 3*, indsættes efter »affaldsstoffer«: », med undtagelse af spildevandsslam,«.

gens naturpolitik og mangel på samme, der forhindrer ministeren i at give dette tilsagn.

Ministeren afviser også forslaget om at ligestille spildevandsslam med slagge- og byggeaffald, fordi ministeren forudser, at udbringning af spildevandsslam på markerne vil blive reduceret. Forslagsstillerne mener, at det er på tide, at også regeringen forholder sig realistisk til, at kvalitetskrav og grænseværdier ikke er en 100-procents-garanti, når der er tale om miljøfremmede stoffer, der spredes i naturen og på marker, som anvendes til produktion af fødevarer. Naturhistoriebøgerne er fulde af eksempler på, at man tidligere har fastsat alt for lempelige krav ud fra datidens viden. Det er risikabelt at bevare en tiltro til, at spildevandsslammets indhold af miljøfremmede stoffer mindskes, alene fordi slammet udbringes på markerne. Det gælder især for de stoffer, som der ikke er fastsat kvalitetskrav for.

Ny Alliance, Siumut, Tjødveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

til

I. Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love

[Fordeling af ansvaret mellem bruger og producent/importør ved anvendelse af spildevandsslam udgår]

Af *miljøministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

3) Efter nr. 11 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 88, *stk. 6*, ændres »stk. 1, nr. 2-7« til: »stk. 1, nr. 2-8«.

[Teknisk korrektion]

Til § 3

Af et *mindretal* (S, SF, RV, EL og IA):

4) I det under *nr. 11* foreslåede § 47 c, stk. 4, ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af fredede områder]

Af *miljøministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

5) Efter *nr. 15* indsættes som nyt nummer:

»01. § 59, stk. 1, *nr. 3*, ophæves.

Nr. 4-8 bliver herefter *nr. 3-7*«.

[Teknisk korrektion]

Af et *mindretal* (S, SF, RV, EL og IA):

Til § 4

6) I det under *nr. 5* foreslåede § 68 a, stk. 3, ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 5

7) I det under *nr. 3* foreslåede § 54 b, stk. 3, indsættes efter »affaldsstoffer«: », med undtagelse af spildevandsslam,«.

[Fordeling af ansvaret mellem bruger og producent/importør ved anvendelse af spildevandsslam udgår]

Til § 7

8) I den under *nr. 3* foreslåede overskrift til *kapitel 11 a* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 8

9) I den under *nr. 3* foreslåede overskrift til *kapitel 8 a* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 9

10) I den under *nr. 3* foreslåede overskrift til *kapitel 8 a* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Af *miljøministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

11) I det under *nr. 3* foreslåede § 53 i, stk. 1, ændres »§ 53 j« til: »§ 53 k«.

[Teknisk korrektion]

Af et *mindretal* (S, SF, RV, EL og IA):

Til § 10

12) I den under *nr. 2* foreslåede overskrift til *kapitel 9 a* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 11

13) I det under *nr. 3* foreslåede § 60 b, stk. 3, ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Af *miljøministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

14) Efter *nr. 3* indsættes som nyt nummer:

»01. I § 75, stk. 2, 2. pkt., ændres »§ 84, stk. 2 eller 3« til: »§ 84, stk. 2-4«.

[Teknisk korrektion]

15) I det under *nr. 6* foreslåede § 80 a, stk. 3, indsættes efter »afgørelse i klage« ordene: »efter loven«.

[Teknisk korrektion]

Til § 12

16) I den under *nr. 3* foreslåede ændring af § 15, stk. 2, der bliver stk. 3, ændres »jf. stk. 2, nr. 1,« til: »jf. stk. 2,«.

[Teknisk korrektion]

17) I den under *nr. 6* foreslåede ændring af § 26 a, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »jf. stk. 2,« til: »jf. stk. 3,«.

[Teknisk korrektion]

Af et *mindretal* (S, SF, RV, EL og IA):

18) I det under *nr. 8* foreslåede § 33 b, stk. 3, ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 13

19) I den under *nr. 2* foreslåede overskrift til *kapitel 3 a* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

20) I den under *nr. 2* foreslåede § 10 c ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til nr. 11

Af *miljøministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Der er tale om rettelse af en fejl i den foreslåede § 53 i.

Til § 15

Til nr. 14

21) I *stk. 3* ændres »§ 3, nr. 5« til: »§ 3, nr. 5 og 01«.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 11, nr. 8.

[Teknisk korrektion]

Til nr. 15

Til § 16

22) I *stk. 3* udgår »§ 2 og«

[Særskilt hjemmel for ikraftsættelse af § 2 (lov om forurennet jord) for Færøerne og Grønland udgår]

Med den foreslåede ændring bliver affattelsen af § 80 a, stk. 3, bragt i overensstemmelse med affattelsen af den tilsvarende bestemmelse i andre love på naturområdet.

Til nr. 16

Der er tale om rettelse af en fejl i den foreslåede ændring af lovens § 15, stk. 2, der bliver stk. 3.

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1, 2 og 7

Med de foreslåede ændringer fjernes den hidtil foreslåede fordeling af ansvaret mellem bruger og producent/importør i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare herfor, der er forårsaget af anvendelse af spildevandsslam.

Til nr. 17

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 12, nr. 5.

Det betyder, at den ansvarlige for driften vil være ansvarlig for en miljøskade forårsaget ved anvendelse af spildevandsslam, og at der ikke er mulighed for at fordele dette ansvar mellem bruger og producent/importør. Herefter vil spildevandsslam være reguleret på samme måde som slagger og byggeaffald.

Til nr. 21

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 3, nr. 5, samt ændringsforslag nr. 14.

Den foreslåede ændring vil være med til at fremme reduktion af forurening ved kilden og vil derfor virke forebyggende, jf. direktivets og lovens formål. Endvidere vil bestemmelsen kunne medvirke til at fremme energiudnyttelsen af slam og medvirke til, at det alene er det slam, der ønskes udbragt på markerne, der bliver bragt ud.

Til nr. 22

Lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 22. marts 2007, kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland, jf. jordforureningslovens § 96.

Jordforureningsloven er dog ikke sat i kraft for Færøerne og Grønland, hvorfor det ikke er nødvendigt at indsætte en særskilt hjemmel til at sætte § 2 i kraft for Færøerne og Grønland.

Hjemmelen foreslås derfor udtaget af lovforslaget.

Til nr. 3

Æ n d r i n g s f o r s l a g

§ 88, stk. 6, ændres som følge af, at der indsættes et nyt nummer i § 88, stk. 1, da § 88, stk. 6, indeholder en henvisning til § 88, stk. 1. Der er således tale om en konsekvensrettelse.

til

II. Forslag til lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven)

Til nr. 4, 6, 8-10, 12, 13 og 18-20

Ændringsforslagene er en konsekvens af ændringsforslag nr. 1-8 til lovforslag nr. L 119.

Af et *mindretal* (S, SF, RV, EL og IA):

Til nr. 5

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 3, nr. 5.

Bet. o. lovf. vedr. miljøbeskyttelse og forskellige andre love m.v.

Til § 7

1) I *stk. 1, 1. pkt.*, og *stk. 2* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

2) I *stk. 3* og *4* ændres »anses ikke som en miljøska- de på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »anses ikke som en skade på beskyttede arter eller naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 14

3) I *stk. 1* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Lovteknisk ændring]

Til § 15

4) I *stk. 1* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Lovteknisk ændring]

5) Stk. 3 affattes således:

»*Stk. 3.* Ved beskyttede arter forstås arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter.«

[Lovteknisk ændring]

6) Som *stk. 4* indsættes:

»*Stk. 4.* Ved beskyttede naturtyper forstås

- 1) internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven,
- 2) områder, der er beskyttet i medfør af § 3 i lov om naturbeskyttelse, eller

3) områder, der er fredet i medfør af kapitel 6 i lov om naturbeskyttelse eller tilsvarende bestemmelser i tidligere lovgivning.«

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 17

7) I *stk. 1* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

Til § 23

8) I *stk. 1* ændres »internationale naturbeskyttelsesområder« til: »naturtyper«.

[Inddragelse af § 3-områder og fredede områder]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-8

Med ændringsforslagene udvides ansvarsreglerne for miljøska- der på naturen til også at omfatte nationalt beskyttede områder, der enten er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper eller er fredet efter naturbeskyttelsesloven eller tidligere naturfredningslovgivning. For at sikre en forsvarlig administration af de udvidede regler er det nødvendigt at få disse områders beliggenhed og tilstand dokumenteret på samme måde som Natura 2000-områder. Det kræver, at miljøministeren forestår en landsdækkende registrering af § 3-områderne og en gennemgang af samtlige fredninger, jf. ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 10.

Miljøministeren agter at inddrage Folketingets partier i en generel revision af reglerne for naturbeskyttelsen uden for Natura 2000-områder i næste folketingsamling.

Peter Juel Jensen (V) nfm. Eyvind Vesselbo (V) Erling Bonnesen (V) Birgitte Josefsen (V)
Jørn Dohrmann (DF) Liselott Blixt (DF) Per Ørum Jørgensen (KF) Knud Kristensen (KF)
Hans Christian Thoning (V) Torben Hansen (S) Mette Gjerskov (S)
Flemming Møller Mortensen (S) Ida Auken (SF) Steen Gade (SF) fmd. Johs. Poulsen (RV)
Per Clausen (EL) Juliane Henningsen (IA)

Ny Alliance, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Ny Alliance (NY)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 118 og L 119**

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra miljøministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslagene
3	PowerPoint-slides fra miljøministerens tekniske gennemgang af L 118 og L 119 (miljøansvarsdirektivet/miljøskadeloven) 26/3-08
4	Henvendelse af 31/3-08 fra Peter Pagh, Københavns Universitet
5	Ændringsforslag til L 118, fra miljøministeren
6	1. udkast til betænkning
7	2. udkast til betænkning
8	Henvendelse af 24/4-08 fra Forsikring & Pension

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 118 og L 119

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 31/3-08 fra Peter Pagh, Københavns Universitet, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om oversendelse af eventuelt modtagne høringssvar eller kommentarer fra de juridiske eksperter, der deltog i høringen, da lovfor-slagene sidst blev behandlet i Folketinget, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om oversendelse af en sammenstilling af implementeringen i andre lande, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvordan implementeringen af miljøansvarsdirektivet vil få indflydelse på erstatningsansvaret i forbindelse med skader påført ved udstrømning af gylle, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvor detaljeret der vil blive udarbejdet retningslinjer for, hvordan brugere skal løfte beviskravene om korrekt anvendelse af produkter efter de af producenter udarbejdede forskrifter, men hvor der alligevel sker en miljøskadelig virkning, således at brugeren fritages fra ansvar, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvad der vil være en rimelig tidshorisont for en arbejdsgruppe til at udarbejde en vurdering af mulighederne for finansiel sikkerhedsstillelse, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvordan lovforslagene vil virke præventivt, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm., om ministeren kan bekræfte, at de fredede områder og § 3-områderne i Danmark også medvirker til at gennemføre EU's Natura 2000-direktiver, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om baggrunden for regeringens modstand mod at lade f.eks. fredede områder og § 3-områder omfatte af skadebegrebet, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om, hvilken viden og hvilket konkret arbejde der mangler for at kunne lave en beskrivelse af § 3-områder henholdsvis fredede områder, sådan at de kan omfattes af lovgivningen, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
11	Spm., om ministeren vil inddrage kulturværdier, som samtidig har betydning for naturen og dermed bidrager til gennemførelse af EU's Natura 2000-direktiver, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om, hvordan forslagernes gennemførelse af miljøansvarsdirektivet vil ændre på erstatningsansvaret for skader påført miljø ved luftforurening og vandforurening fra husdyrbrug, når der ikke er tale om akut skade, men f.eks. længerevarende påvirkning fra en eller flere kilder, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om, hvordan skader forvoldt af flere kilder over tid er omfattet, herunder de offentlige omkostninger, hvis forurenere ikke kan stilles til ansvar, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
14	Spm., om problemstillingen med flere forureningskilder giver anledning til overvejelser om ændring af godkendelse af husdyrbrug eller anden virksomhed, som kan antages at måtte give anledning til diffus forurening, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
15	Spm., om husdyrproduktion er ligestillet med anden industriel produktion i direktivet, henholdsvis lovforslagene, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
16	Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag der sikrer, at alle § 3-områder og fredede områder omfattes, til miljøministeren, og ministerens svar herpå

Spm.nr.	Titel
17	Spm., om ministeren i bemærkningerne til ændringsforslaget eller i betænkningen vil sørge for, at det fremgår, at ministeren giver tilsagn om at inddrage Folketingets partier i en generel revision af reglerne for naturbeskyttelsen uden for Natura 2000-områderne i næste folketingssamling, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
18	Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, således at udbringning af spildevandsslam omfattes af bestemmelserne vedrørende udviklingsskader på lige fod med slagger og byggeaffald, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
19	Spm. om kommentar til henvendelsen af 24/4-08 fra Forsikring & Pension, til miljøministeren